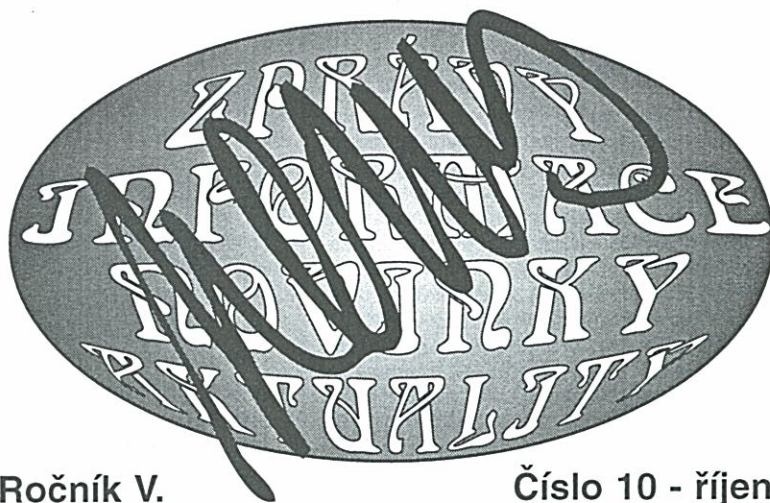
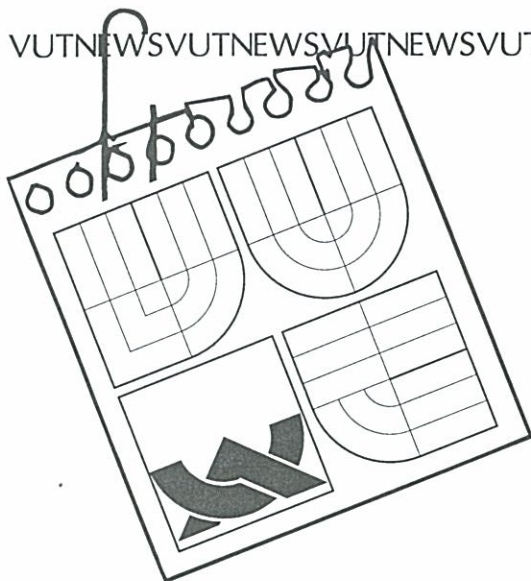




Ročník V.

Číslo 10 - říjen

Devátá fakulta Vysokého učení technického

V úterý 10. října 1995 byla akreditována Fakulta managementu a ekonomiky (FaME) ve Zlíně Vysokého učení technického v Brně. Tímto aktem byl legislativně dovršen projekt zřízení a ustanovení fakulty, která se tímto stala devátou plnoprávnou fakultou VUT v Brně.

Záměr a cíle projektu zřízení Fakulty managementu a ekonomiky ve Zlíně obhájili před Akreditační komisí MŠMT prorektor VUT prof. Jaroslav Kadrnoška, děkan FT VUT doc. Petr Sába a doc. Alois Glogar, pověřený zřízením FaME VUT. Poté členové Akreditační komise ministerstva jednomyslně schválili ustanovení fakulty. Za dva roky je povinno vedení FaME VUT podat Akreditační komisi zprávu o výsledcích a stavu fakulty.

První z významných úkolů, které fakultu do konce roku čekají, jsou volby do Akademického senátu. Senát fakulty by měl být podle harmonogramu určeného AS VUT ustanoven do 31. října 1995. Do 15. listopadu by měl být vytvořen statut fakulty a po jeho schválení AS VUT se budou na fakultě konat volby děkana.

Docent PhDr. Alois Glogar, CSc., kterého AS VUT pověřil řízením fakulty mně řekl, že z akreditace má pochopitelně velkou radost a nekalí ji ani vědomí toho, že je všechny z fakulty čeká nyní spousta práce: "Se svými kolegy, jejich entuziasmem a pracovním nasazením, typickým pro zlínský region, se nebojím ničeho." Současně doc. Glogar zdůraznil, že si je vědom podpory vedení Vysokého učení technického, bez které by se nepodařilo fakultu ustanovit. Zvláště by chtěl poděkovat prorektorovi prof. Jaroslavu Kadrnoškoví, prof. Jaromíru Slavíkovi z FS VUT a děkanovi FP VUT doc. Miloslavu Keřkovskému.

(red)



Imatrikulace na Fakultě výtvarných umění

Foto: Jan Hamerský

Imatrikulace na Fakultě výtvarných umění

Za dobu existence Fakulty výtvarných umění získaly imatrikulace na této fakultě v akademické obci VUT popularitu, díky které je tento slavnostní akt na FaVU navštíven více, než bývá obvyklé. Nejinak tomu bylo při imatrikulaci, která se konala ve čtvrtek 12. října v aule Rektorátu VUT. V letošním roce byla během shromáždění poprvé udělena šesti studentům "Cena ateliéru" za mimořádné studijní výkony.

Jelikož největší podíl na kreditu imatrikulaci FaVU má osobnost jejího děkana, prof. akad. sochaře Vladimíra Preclíka, otiskujeme jeho proslov v plném znění.

Spectabiles, páni děkani sesterských fakult, vážení kolegové, milí studenti, vážení hosté!

Čas od času se mě ptají redaktoři sdělovacích prostředků, čas od času se mě ptají moji vrstevníci na volné noze a čas od času si navlas stejnou otázku pokládám sám sobě. Otázku, zda-li je naše fakulta školou dobrou, špatnou, průměrnou, výbornou nebo vynikající. Jak vidíte, otázka spíše složitá než naopak. Její složitost nevadí v tom, že se mě ptají právě redaktoři. Těm se dá

odpovědět snadno, ostatně povětšinou hledají jen senzace, aby z nich upletli dudlík pro lačné čtenáře, snadné je odpovědět i kolegům, kteří uspokojí svou zvědavost většinou tím, že se vůbec dokázali zeptat. Nejsložitější je však, jak je známo, odpovídat sobě samotnému a odpovídat pravdivě.

Je tedy naše fakulta školou dobrou, špatnou, průměrnou, výbornou nebo vynikající? Čím může být podložen názor o úrovni školy? Domnívám se, že o kvalitě školy, jejího vedení, jejich pedagogů, jakož i vytýčení jejího směru, přináší zprávu opravdu až její absolventi. A teprve ti se mohou jevit odborné i laické veřejnosti jako dobří, špatní, průměrní, výborní nebo ti, kteří vynikají nad své oborové niveau jako signální zařízení nebo dokonce jako maják ovládající odborné bezpečí širokého okolí.

Samozřejmě, že bychom viděli raději kolem sebe výrazné osobnosti mladé generace, které budou z naší školy za dva roky odcházet, než abychom se trápili pomyslením, že jsme vypěs-

(Pokračování na str. 2)

Imatrikulace na Fakultě výtvarných umění

(Dokončení za str. 1)

tovali umělecké křoví, které může sloužit toliko k výkazům o počtu absolventů.

Mezi prvním krokem do školy a posledním zabouchnutím jejích vrat je šestiletá doba. Od křtu až po tu příslovečnou červenou rouru s diplomem. Mučivá touha poznávat, sto tisíc ranních pozdravů a večerních dobrých předsevzetí, zanedbávání povinností a nepřeborné množství mikrorozhodnutí, strach ze zmeškání vlaku, odřezávání kousků dnů lupenkou pilkou nekonečna, zároveň obava z ukončení školy a chuť zmizet už zítra, hrdost a pýcha střídaná s propadákem bezpádky nad díly velikánů před námi, nejistota a pocit absolutního vítězství, nedbalost i pile a vrtochy vedle dnů klidných jako hladina Labe u Pardubic.

Pochopitelně se chceme stát školou přísně výběrovou a posléze konkurovat uměleckým školám stoletým i víceletým, domácím i cizím. K tomu vedou dvě rozdílná schodiště. Malé schodiště, po kterém přicházíte do školy vy, studenti, a to druhé, po kterém se stoupá k nebesům slávy a mezinárodního věhlasu.

Vraťme se zas zpátky dolů na pevnou zem. Už také proto, že mám pro vás dvě zprávy. Jednu špatnou a jednu dobrou. Kterou chcete slyšet napřed...se většinou říká. Rozhodl jsem se, že začnu ne snad přímo špatnou zprávou, jako spíše méně příjemnou.

Po zralé úvaze a po delším rozhovoru s delikventem, jakož i se svými nadřazenými, jsem se rozhodl udělit veřejnou děkanskou důtku panu Davidu Hönigovi, posluchači ateliéru sochařství. Posluchač Hönig ve snaze upozornit zřejmě na

svůj nesporný talent ocitl se na samé hranici porušení občanského zákoníku. Chci věřit, že děkanskou důtku bude brát jako důtku otcovskou.

Zpráva dobrá, která navíc souvisí s naší kvalitou, je skutečnost, že šest vedoucích šesti našich ateliérů se rozhodlo udělit "Cenu ateliéru" za mimořádný studijní výkon svých žáků.

- Ateliér video multimedia performance, vedený doc. Tomášem Rullerem:

Filip CENEK

- Ateliér malířství, vedený prof. Jiřím Načeradským:

Irena KŘIVÁNKOVÁ

- Ateliér konceptuálních tendencí, vedený doc. Petrem Rónaiem:

Tomáš RONOVSÝ

- Ateliér kresby a grafiky, vedený doc. Ivanem Křížem:

Ondřej DOLEŽAL

- Ateliér grafického designu, vedený Pavlem Lufferem:

Pavla NEŠPOROVÁ

- Ateliér sochařství, vedený mnou:

Daniel KLOSE, řečený Mambo

Ještě mi dovozte, abych zdůraznil, že "Cena ateliéru" má dvě formy. První grafickou, kterou budu mít čest předat osobně a druhou finanční, o jejíž výši se ve slušné společnosti nemluví.

Prof. akad. soch. Vladimír PRECLÍK

Nově jmenovaní docenti

V pátek 29. září převzali dekrety nově jmenovaní docenti VUT.

- Fakulta architektury:

Doc. ing. arch. Jan BUKOVSKÝ, DrSc.,

jmenovaný pro obor "architektura" od 30. 5. 1995.

- Fakulta elektroniky a informatiky:

Doc. ing. Bohuslav BUŠOV, CSc.,

jmenovaný pro obor "silnoproudá elektronika a elektroenergetika" s účinností od 19. 4. 1995.

Doc. ing. Jiří KUNOVSKÝ, CSc.,

jmenovaný pro obor "informatika a výpočetní technika" s účinností od 16. 6. 1995.

- Fakulta chemická:

Doc. ing. Jan KOLAŘÍK, DrSc.,

jmenovaný pro obor "makromolekulární chemie" s účinností od 30. 6. 1995.

Doc. ing. Michal VESELÝ, CSc.,

jmenovaný pro obor "makromolekulární chemie" s účinností od 30. 6. 1995.

Doc. ing. Lubomír LAPČÍK, CSc.,

jmenovaný pro obor "fyzikální chemie" s účinností od 30. 6. 1995.

Doc. ing. Karel STOKLASA, CSc.,

jmenovaný pro obor "materiálové inženýrství" s účinností od 22. srpna 1995.

- Fakulta stavební:

Doc. ing. Emil DOUPAL, CSc.,

jmenovaný pro obor "dopravní stavby" s účinností od 21. 7. 1995.

- Fakulta strojní:

Doc. ing. Zdeněk KOLÍBAL, CSc.,

jmenovaný pro obor "výrobní stroje, zařízení a průmyslové roboty" s účinností od 19. 4. 1995.

Doc. RNDr. Jiří SVĚTLÍK, CSc.,

jmenovaný pro obor "fyzika" s účinností od 19. 4. 1995.

Doc. ing. Miroslav RAUDENSKÝ, CSc.,

jmenovaný pro obor "mechanika" s účinností od 31. května 1995.

Doc. ing. Josef VAČKÁŘ, CSc.,

jmenovaný pro obor "strojírenská technologie" s účinností od 31. května 1995.

*Rektorát
informuje*



• EDIČNÍ FOND VUT

Vedení VUT zřídilo pro rok 1996 "Ediční fond na podporu vydávání studijní a vědecké literatury". Přihlášky projektů pro ediční záměr na rok 1996 přijímá referát prorektorů do 30. listopadu 1995. Vybraná díla budou recenzována na základě otisku, přičemž "Ediční rada VUT" určí recenzenta.

• MARKETING V PRAXI

Institut managementu a ekonomiky Fakulty technologické ve Zlíně zorganizoval ve dnech 20. až 22. září mezinárodní seminář Marketing v praxi. Zúčastnilo se přes sto zájemců od nás i ze zahraničí. Na semináři byly vyhodnoceny zkušenosti pracovníků marketingových oddělení z průmyslových podniků.

• SETKÁNÍ AKADEMICKÉ OBCE

Ve středu 15. listopadu v 15 hodin se bude konat v aule FAST VUT setkání akademické obce Fakulty stavební, na kterém přislíbil účast rektor VUT prof. Vavřín.

• PROJEKT TEN 34

V přípravném výboru projektu TEN 34 ("evropská komunikační dálnice") bude VUT zastupovat ing. Ludvík Kania, ředitel CVIS VUT.

• DNY OTEVŘENÝCH DVEŘÍ

Dny otevřených dveří na Fakultě strojní proběhnou ve dnech 23. 11. (od 14 hod.) a 24. 11. (8 - 13 hod.). V aule Q bude zahájení akce, v předšálí bude probíhat prezentace jednotlivé ústavů a kateder fakulty.

Den otevřených dveří na Fakultě podnikatelské se bude konat 29. ledna 1996.

• VÝSTAVA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Ve vstupních prostorách Rektorátu VUT je vystavena urbanistická studie diplomové práce francouzského studenta Frederica Gollta, která byla vypracována v minulém školním roce v rámci projektu TEMPUS pod vedením prorektorky VUT Heleny Zemánkové a Anne-Marie Crozetierové z Ecole d'Architecture de Nancy. Práce se zabývá historickým vývojem brněnského ringu, analýzou současného stavu, návrhem nového řešení dopravy individuální i hromadné a přináší náměty, jak novou zástavbou dokončit ring v úseku Malinovského náměstí - Nové sady, zkvalitnit vybavenost tohoto úseku a propojit historické centrum s okolními čtvrtěmi.

• PODNIKOVÝ MANAGEMENT

Francouzsko-český institut řízení při Vysoké škole ekonomické v Praze pořádá již 6. běh postgraduálního kursu "Podnikový management". Absolventi kursu mohou získat francouzský diplom CAAE, který je francouzskou obdobou MBA. Podmínkou pro přijetí do kursu, který se uskuteční v termínu od března 1996 do dubna 1997, je dobrá znalost francouzštiny a ukončené pětileté vysokoškolské studium. Cena kursu je 20 tisíc korun. Uzávěrka přihlášek je 9. února, konkurs se uskuteční 19. února 1996. Bližší informace a přihlášky poskytuje Francouzsko-český institut řízení VŠE (Štěpánská 18, 110 00 Praha).

Výjezdní zasedání rozšířeného kolegia rektora

Ve dnech 25. a 26. září proběhlo v hotelu Vysocina na Sykovci výjezdní zasedání rozšířeného kolegia rektora. Mimo členy kolegia se ho zúčastnili předsedové akademických senátů fakult, proděkané pro pedagogickou a vědecko-výzkumnou činnost a rovněž tajemníci všech fakult VUT.

Na úvodním plenárním zasedání byly kladně zhodnoceny výsledky minulého akademického roku, odsouhlaseny publikované priority vedení VUT a bylo konstatováno, "že stěžejní orientace vedení VUT na soustavné zvyšování kvality pedagogické, vědecké i organizační práce je správná a je hlavním cílem i pro budoucnost" (citace ze zápisu). Poté zasedání pokračovalo jednáním ve dvou sekcích: první sekce se zabývala vědecko-pedagogickou činností a vedli ji prorektor Kadrnožka a Cihlář, druhá sekce s tematikou - senátů administrativa, ekonomika - proběhla pod vedením kvestora Černého a předsedy AS VUT Zmrzlého (závěry přijaté 2. sekce - viz zápis).

Diskuse první sekce se odvíjela především kolem problematiky přijímacího řízení, koncepce směrů a oborů na VUT a doktorandského studia. Jak bylo řečeno, přijímací řízení je proces, který je dopředu ovlivněn především počtem podaných přihlášek, jenž je částečně obrazem preference oborů ve společnosti, a kvalitou přihlášených. Přesto je nutné, i když počet přihlášek na některé fakulty je na hranici přijímaných, zachovat úroveň přijatých studentů na VUT pro všechny fakulty přibližně stejnou. Proto se proděkané dohodli, že na fakultách, kde se přijímací zkoušky konají ze stejných předmětů, bude vypracován jeden typ testů pro všechny fakulty.

S přijímacími zkouškami úzce souvisí koncepce studia - výběr směrů a oborů, které budou přijati posluchači studovat. Je škola povinná se postarat o budoucí uplatnění studenta a tedy provádět průzkum trhu práce či ležící riziko pouze na studentovi a škola může bez obav produkovat budoucí nezaměstnané absolventy? Co s obory, o které studenti projevují minimální zájem? To jsou hlavní otázky, které si přítomní kladli. Odpověď na ně není, jak se i zde prokázalo, snadná. Konsensu bylo dosaženo v konstatování, že je nezbytné akceptovat požadavky praxe a "krizi" určitých oborů řešit ve vědeckých radách. Doporučeno bylo, aby tzv. útlumové obory byly začleněny do širších rozvojových směrů fakult. Koncepcí rozvoje VUT v oblasti vědecké a pedagogické se bude zabývat vědecká rada v prosinci letošního roku.

Co se týče bakalářského studia, tak bylo konstatováno, že tento typ studia je na VUT pořád okrajovou záležitostí. Bylo dohodnuto uspořádat do konce listopadu seminář zabývající se touto problematikou.

Také druhý den se dopolední plenární zasedání zabývalo především výukou a kvalitou pedagogického procesu. Rektor Vavřín řekl, že podle něj je dobrým kantorem ten, kdo je z jedné třetiny odborník, vědec, ze třetiny dobrý pedagog a z jedné třetiny dobrý herec.

Jako negativně ovlivňující kvalitu pedagogického procesu bylo označeno mimo jiné to, že přestaly hospitace, neprobíhá pedagogické minimum pro začínající kantory (výjimka FAST VUT), nedostatečně se pracuje s literaturou a moderními zdroji vědecko-technických informací. Prodiskutována byla rovněž problematika zkoušek (ústně, písemně či kombinovaně) a počtu, vedení a naplnění kursů na VUT.

K připravovanému ustanovení vydavatelství VUT bylo sděleno, že se nebude zabývat vydáváním skript, ale především tiskovinou vědeckých, informačních a propagačních. Výše edičního fondu se pro příští rok předpokládá 4, 5 miliony Kč. Plénem byl vznesen požadavek, aby byl nejdříve učiněn rozbor činnosti a hospodaření minulých i současných vydavatelských aktivit VUT.

Závěry přijaté na druhém plenárním zasedání v plném znění přetiskujeme.

(red)

Závěry plenárního zasedání

1) Audit pasportizace

Se současným stavem přítomní seznámil doc. Bradáč/ÚSI. Databáze obsahuje základní údaje, které je v detailech třeba doplnit a korigovat. Upravený soubor bude sloužit všem fakultám pro vzájemné porovnání způsobu využití přidělených prostor.

2) Kvalita pedagogického procesu

V současné době působí negativně řada okolních i interních vlivů. Pro jejich omezení je třeba:

- formou hospitací posílit kontrolní mechanismy,
- zdůraznit zodpovědnost vedoucích útvarů za kvalitu nabízených kursů,
- omezit zbytečně široké nabídky kursů s podobnou nebo takřka stejnou problematikou,
- výrazně denivelizovat platy cestou osobního hodnocení (zodpovědnost vedoucího ústavu),
- preferovat mladé a perspektivní pracovníky
- sledovat výsledky zkoušek v jednotlivých kursech pro kontrolu náročnosti učitelů,
- neomezovat zkoušky pouze na písemné (zejména ve vyšších ročnících).

Vedení VUT uspořádá ve spolupráci s Pedagogickou fakultou MU v Brně kurzy pro začínající pedagogy.

Na všech fakultách VUT obecně platí, že přednáší docenti a profesori. Ve výjimečných případech (po schválení děkanem) může přednášet odborný asistent s hodností CSc. nebo Dr. Má-li předmět vést asistent bez uvedených hodností, je třeba tento případ projednat ve vědecké radě fakulty. Totéž se týká externích učitelů.

3) Studijní, zkušební a pracovní řády

Kolegium konstatuje, že tyto řády v rámcové formě jsou na VUT potřebné. Protože budou součástí Statutu školy, který bude měněn po schválení nového vysokoškolského zákona, je vhodné je již teď připravit.

Návrh studijního a zkušebního řádu připraví pod vedením prorektora Kadrnožky skupina pedagogických proděkanů do 31. 12. 1995. Ve stejném termínu vypracuje skupina ve složení prof. Kadrnožka, RNDr. Černý, doc. Cihlář, JUDr. Šauer návrh pracovního řádu administrativních a pedagogicko-vědeckých pracovníků.

4) Vydavatelství VUT

Pro zlepšení vydavatelské činnosti VUT bude ustaveno vydavatelství VUT, jehož základní náplní bude publikace vědeckých, studijních, informačních a propagačních materiálů.

Vypisujeme interní soutěž na nový název časopisu VUT bez anglických výrazů. Návrhy přijímá redaktorka Mgr. Klíčová do 30. 11. 1995.

Pro dokončení celkové analýzy vydavatelské činnosti VUT fakulty dodají prorektorovi Cihlářovi do 15. 10. 1995 přehled veškerých publikací vydaných na fakultě od 1. 1. 1994 do 31. 8. 1995.

5) Internacionalizace studia

vyžaduje prezentaci studia na VUT v Brně pro zahraniční studenty. Materiály by měly mít jednotnou formu. Proděkanům pro pedagogickou činnost a zahraniční styky budou předány otázky, aby fakulty mohly poskytnout formálně stejné informace.

6) FaVU

uspořádá seminář o základních problémech výtvarného umění jako příspěvek k humanizaci technického vzdělávání.

Společenské centrum v areálu kolejí

Od nového školního roku byla podstatně rozšířena nabídka služeb ve společenském centru, nacházejícím se v areálu kolejí Pod Palackého vrchem.

Posilovna a gymnastický sál, které jsou zabezpečovány katedrou tělesné výchovy a sportu FS VUT, jsou v provozu, stejně jako kino s denně obměňovaným programem, již od počátku roku 1995.

V září byla otevřena počítačová studovna s deseti pracovišti, o kterou je od zahájení školního roku mezi studenty ohromný zájem. Stejně tak se těší velkému zájmu studentů pobočka Mahenovy knihovny, ve které jsou k dispozici dva a půl tisíce knih, padesát CD a noviny a časopisy.

V centru našla své prostory i pobočka pošty Brno 12, jejichž služeb je možno využít bez čekání v čase od 9 do 16 hodin. Od října provoz centra obohatila kopírka, která je provozována tiskářskou firmou a tak je možné sjednat i práce tiskářské a vazačské. Mimoto přímo ve společenském centru probíhá výuka cizích jazyků zajišťována Jazykovou školou MKM.

Před dokončením je vybavení studentského klubu, který bude provozován jako nekuřácký, s biliárdom, možností hudebních produkcí a zkoušek a programem podle zájmu a ohlasu studentů.

(red)

3. Mezinárodní vědecká konference FP VUT

Dne 11. září 1995 byla v prostorách brněnského výstaviště jako jedna z doprovodných akcí mezinárodního strojírenského veletrhu zahájena 3. mezinárodní vědecká konference "Conference on Business Development in Central and Eastern Europe", pořádaná Fakultou podnikatelskou VUT v Brně ve spolupráci s Nottingham Business School na Nottingham Trent University v Anglii v rámci programu Evropské unie ACE Phare 1994.

Slavnostního zahájení konference se za účasti vrcholové reprezentace významných českých průmyslových podniků zúčastnili místopředseda vlády a ministr financí ing. Ivan Kočárník, CSc., ministr hospodářství doc. ing. Karel Dyba, CSc. a ministr pro hospodářskou soutěž ing. Stanislav Bělehrádek. Mezi čestnými hosty slavnostního aktu byli přítomni rovněž zástupce Evropské komise Evropské unie v České republice dr. Gerhard Sabathil a viceguvernér České národní banky ing. Pavel Kysilka.

Konference zaměřená na problematiku hospodářského rozvoje a rozvoje podnikání v zemích střední a východní Evropy v období procesu transformace národních ekonomik a jejich ekonomické integrace do evropského hospodářského společenství se konala pod záštitou rektora VUT v Brně prof. ing. Petra Vavřína, DrSc., prvního náměstka primátorky města Brna ing. Jiřího Klemenseviče a generálního ředitele a. s. Brněnské veletrhy a výstavy ing. Antonína Surky, kteří zaujali čestná místa v panelu konference.

Vlastní program konference, na které vedle předních odborníků z České republiky vystoupili zástupci průmyslových i akademických institucí z osmi zemí Evropy a USA, probíhal ve dnech 12. až 14. září 1995 v hotelu Panorama v Blansku.

Duševní vlastnictví je nutné chránit

Ve dnech 2. až 6. října 1995 probíhala v hotelu Internacional v Brně mezinárodní vzdělávací konference "Duševní vlastnictví", kterou ve spolupráci s John Marshall Law School v Chicagu, USA pořádá Brno Business School FP VUT v Brně.

Vzdělávací konference odborně vedená děkanem prof. Robertem Gilbert Johnstone, prof. Michalem P. Sengem a dalšími 13 profesory z John Marshall Law School v Chicagu byla zaměřena na problematiku právní ochrany duševního vlastnictví v oblasti patentů, obchodních známek (trademarks), "copyrightů", licencí a "franchisingu" a byla určena pro právní zástupce uvedeného zaměření a manažery organizací přicházejících do styku s problematikou právní ochrany duševního vlastnictví.

Profesní záštitu nad konferencí, které se zúčastnilo 90 předních odborníků na problematiku právní ochrany duševního vlastnictví, patentových zástupců a manažerů organizací z České republiky, Slovenska, Chorvatska a USA, převzaly Úřad průmyslového vlastnictví ČR, Česká národní skupina AIPPI, Slovenská národní skupina AIPPI a Komora patentových zástupců ČR.

Na závěr proběhlo v pátek 6. října v konferenčním sále hotelu slavnostní vyřazení a předání diplomů účastníkům studia.



Děkani fakult pořadajících konferenci - (zleva) prof. James McGoldrick a doc. ing. Miloš Keřkovský, CSc., MBA

Validace studia MBA

Ve dnech 9. až 10. října 1995 probíhala na FP VUT v Brně rozšířená validace studia Master of Business Administration.

Tříleté manažerské studium organizuje FP VUT na Brno Business School ve spolupráci s Nottingham Business School na Nottingham Trent University v Anglii již od roku 1992. Brno Business School je tak jednou z pěti tradičních institucí v České republice a prakticky jedinou na Moravě poskytující toto vzdělání, dnes všeobecně akceptované za špičkový kvalifikační standard vrcholového managementu. Předmětem validačního procesu byla evaluace české verze studia MBA, která umožní podstatně zvýšit dostupnost tohoto studia odstraněním jazykových bariér, které představuje anglický jazyk pro řadu potenciálních uchazečů z řad vrcholového managementu podniků a firem. Brno Business School se tímto stane jedinou institucí v České republice poskytující vzdělání Master of Business Administration v českém jazyce. Závěr validačního jednání byl mimořádně úspěšný.

Validační výbor, kterému předsedal prof. John Lesquereux (Nottingham Trent University), shledal ve všech bodech splnění akreditačních podmínek a rozhodl akreditovat Fakultu podnikatelskou pro poskytování studia MBA na Brno Business School v české i anglické verzi na další tři roky.

Vyřazení absolventů studia MBA

V souvislosti s validací studia MBA na FP VUT v Brně proběhlo dne 10. října v historické aule Fakulty stavební VUT za účasti akademických hodnostářů Nottingham Trent University v Anglii a Vysokého učení technického v Brně slavnostní vyřazení dalšího ročníku absolventů studia MBA na Brno Business School, kteří úspěšně ukončili studium MBA ve školním roce 1994/1995. Absolventy nejvyššího stupně studia jsou mladí pedagogové Vysokého učení technického v Brně z Fakulty podnikatelské a Fakulty stavební.

Ing. Miloš Drdla, MBA

Ing. Josef Hajkr, MBA

Ing. Vlastimil Veselý, MBA

Dále byly uděleny diplomy a vysvědčení úspěšným absolventům nižších stupňů studia MBA - Certificate in Management a Diploma in Management Studies. Z pověření rektora Nottingham Trent University vyřazení absolventů provedli prof. John Lesquereux, předseda validačního výboru NTU a paní Mary Carswellová, vedoucí postgraduálních studií na Nottingham Business School.

Ladislav Janíček

ředitel Brno Business School FP VUT



Profesorský sbor John Marshall Law School z Chicaga, USA

Vědecký seminář

"Prostorové modely struktury a mikromechanika lomu"

Ve dnech 7. až 8. září se na strojní fakultě VUT konal vědecký seminář "Prostorové modely struktury a mikromechanika lomu". Seminář byl koncipován jako setkání pracovníků vysokých škol, akademií věd a výzkumných ústavů, zabývajících se modelováním struktury materiálů a obrazovou analýzou, fyzikou a mikromechanikou lomových procesů a moderními metodami strukturní analýzy. Tyto oblasti představují v současné době stále více se překrývající silné směry ve světovém materiálovém výzkumu. Jedním z hlavních cílů setkání tedy bylo přivést ke společné diskusi zejména odborníky z Čech, Moravy a Slovenska. Z tohoto důvodu byly jako jednací jazyky zvoleny čeština a slovenština, i když se formou spoluautorství nepřímo zúčastnili i experti ze západních zemí.

Úvodní přednáška a první sekce semináře byly věnovány památce ing. Karola Pelikána, CSc., který v lednu 1995 náhle opustil čs. vědeckou veřejnost. Karol Pelikán byl uznávaným odborníkem ve fyzikální metalurgii a jeho nejvýznamnější práce se týkaly teorie geometrických modelů struktur a jejich aplikací na hodnocení vlastností moderních konstrukčních materiálů. Byl autorem nebo spoluautorem jedné zahraniční a jedné domácí monografie, 34 zahraničních a více než 60 domácích vědeckých publikací. Jeho tvůrčí aktivita byla dlouhá léta spojena s Ústavem experimentální metalurgie SAV v Košicích (dnes ÚM SAV). Od roku 1992 působil ve Zlíně na katedře fyziky a materiálového inženýrství FT VUT. Smrt jej zastihla uprostřed přednášky na konferenci "Workshop '95", pořádané společně VUT a ČVUT na strojní fakultě ČVUT v Praze.

Na organizaci a finančním zabezpečení semináře se společně podílely FS VUT (děkan prof. ing. RNDr. Jan Vrbka, DrSc.), Ústav fyzikálního inženýrství FS VUT (ředitel prof. RNDr. Miroslav Liška, DrSc.), Ústav materiálového inženýrství F. Piška FS VUT (ředitel doc. ing. Jaroslav Čech, CSc.) a Ústav materiálového výzkumu SAV Košice (ředitel doc. ing. Ludovít Parilák, CSc.). Přípravný a programový výbor semináře pracoval ve složení doc. RNDr. Jaroslav Pokluda, CSc. a doc. ing. Jiří Švejcar, CSc. (VUT Brno), doc. ing. Ludovít Parilák, CSc. (ÚMV SAV Košice) a RNDr. Ivan Saxl, DrSc. (Matematický ústav AV ČR Praha). K aktivní účasti na semináři bylo přizváno na 30 vědeckých osobností, jejichž referáty byly rozděleny do pěti odborných sekcí:

1) Počítačové simulace struktury a obrazová analýza, 2) Atomové a substrukturální modely v mikromechanice, 3) Mikromechanika porušování kovů, 4) Mikromechanika porušování nekovů a kompozitů 5) Strukturní analýza.

Řízením prvního dne jednání byl pověřen doc. J. Pokluda. V průběhu zahájení pozdravil přítomné děkan FS VUT Brno a aktivní účastník semináře prof. J. Vrbka a dílo K. Pelikána připomněl doc. M. Besterce z ÚMV SAV Košice. Úvodní referát na téma "Geometrické modely struktury: náhodné uzavřené množiny" přednesl dr. Saxl. Zabýval se zejména některými nejčastěji používanými počítačovými metodami simulace reálných materiálových struktur, jako je Poissonův bodový proces nebo Booleovský model a jimi generovanými teselacemi (mozaikami). Tímto způsobem lze úspěšně modelovat např. trojrozměrnou síť hranic zrn v polykrystalu nebo konfiguraci částic sekundární fáze v matici. První sekce, v níž zazněly čtyři referáty, úzce navazovala na úvodní přednášku. Dr. I. Kohútek (ÚMV SAV Košice) se zabýval některými matematickými problémy generace teselací. Aplikace počítačových modelů na hodnocení elektrické vodivosti vláknových kompozitů byla hlavním tématem přednášky dr. P. Ponižila ze zlínské FT VUT. Doc. M. Besterce ukázal možnost analýzy prostorového rozmístění disperzní fáze v tenkých foliích používaných v transmisní elektronové mikroskopii. Současný stav stereometrické metalografie, umožňující získat základní údaje o prostorové struktuře materiálů z rovinových řezů, nastínil doc. V. Beneš (FS ČVUT Praha).

Ve druhé sekci byly předneseny rovněž čtyři příspěvky, i se zahraničními spolautory z USA a Rakouska - prof. V. Vitek, prof. Y. Oh (Pensylvania University), doc. M. Zehetbauer (Universität Wien) a dr. H. P. Stuewe (Universität Leoben). Dr. M. Šob z ÚFM AV ČR Brno ukázal stávající možnosti kvantověmechanické simulace strukturních defektů v kovech. Výsledky atomové simulace křehkého růstu mikrotrhliny v alfa-železe, které uvedla ing. A. Machová z ÚT AV ČR Praha, potvrzují nová zjištění, že mezní rychlost šíření trhliny v kovech je několikanásobně nižší než rychlost Rayleighových povrchových vln. Fyzikální podstatou křehkosti a tvárnosti se zabýval doc. J. Pokluda, který v této souvislosti ukázal na zásadní význam orientace roviny apriorní trhliny v krystalech pevných látek. Dr. P. Les z PřF MU Brno uvedl kompozitní model zpevnění a odpovědní kovů za velkých deformací s využitím teorie dislokací.

Třetí sekce měla na programu šest referátů. Prof. K. Mazanec (TU-VŠB Ostrava) diskutoval použitelnost původních statistických modelů iniciace porušení materiálů v inženýrské praxi. Některé základní mikromechanismy iniciace křehkého lomu byly předmětem přednášky ing. L. Války z ÚFM AV ČR Brno. Náznornou ukázkou simulace šíření trhliny ve Voronoiových mozaikách předvedl dr. P. Šandera (FS VUT) pomocí přímé projekce obrazovky počítače na promítací plátno. Ing. V. Oliva (FS ČVUT) dokumentoval užitečnost metody konečných prvků pro předpověď rychlosti růstu únavové trhliny v tenkých vzorcích hliníkových slitin i problémy při její aplikaci v případě masivních vzorků. Možnost přenosu únavových charakteristik polykrystalů na monokrystaly, kterou diskutoval doc. P. Lukáš z ÚFM AV ČR Brno, je důležitá v souvislosti s rostoucím využitím monokrystalů barevných

kovů v praxi. Dr. A. Dlouhý (ÚFM AV ČR Brno) ukázal zajímavý model kinetiky lomu vláken při vysokoteplotním creepu kompozitu s kovovou maticí.

Druhý seminární den, za řízení doc. J. Švejcara, byl zahájen přednáškou ing. J. Zemánkové (ÚTAM AV ČR Praha), která nastínila možnosti využití druhého principu termodynamiky v mechanice lomu. Dr. V. Kafka ze stejného ústavu navrhl originální energetickou interpretaci výsledků slavné "brazílské zkoušky" kompozitních vzorků. Analytickým řešením problému vlivu sítí mikrotrhlín na elastické vlastnosti k interpretaci chování plazmatických povrchových nástřiků se zabýval dr. F. Kroupa z ÚFP AV ČR Praha. Původní analýzu pevnosti a nízkocyklové únavy slinutého karbidu WC-Co a její užití v technologii výroby tlakových nádob s vinutým pláštěm přednesl prof. J. Vrbka. Dr. M. Slámová (VÚK Praha) ukázala, že počítačová simulace struktury kompozitu Al-Si umožňuje provést statistické hodnocení procesu porušování Si-částic. Ing. M. Reinisch (FS VUT Brno) se zabýval statistickými aspekty pevnosti a lomové houževnatosti konstrukční keramiky. Doc. M. Kotoul (FS VUT Brno) předložil mikromechanistický model vzniku a koalescence krevů při porušování skelných polymerů.

První příspěvky poslední sekce, přednesené prof. K. Mackem (FS ČVUT) a dr. R. Konečnou (VŠDS Žilina), se týkaly kvantitativních metalografických studií slitiny Al-Cu-Li-Zr a šedé litiny s využitím fraktální analýzy. Doc. V. Dobrovská (TU-VŠB Ostrava) se zaměřila na statistickou interpretaci distribučních křivek dendritické segregace prvků v ocelích. Poslední dva referáty, přednesené dr. P. Hvizdoszem (ÚMV SAV Košice) a doc. J. Švejcarem, názorně dokumentovaly možnosti moderní elektronové mikroskopie při analýze struktur keramických materiálů.

Živá diskuse prolínající celým seminářem prokázala, že přítomní odborníci z různých disciplín mohou nalézt nejen společný jazyk, nýbrž i cenné inspirace pro svou další tvůrčí aktivitu. Účastníci ocenili i neformální atmosféru společné večeře v příjemném prostředí vinného sklepa v Blučině. Seminář je věnován rozšířenému 6. číslu časopisu *Kovové materiály*, který vychází i v anglické mutaci a bude rovněž vydán *Sborník abstraktů v angličtině*. Na základě vyhodnocení dotazníků rozeslaných účastníkům semináře bude rozhodnuto, zda se uskuteční další periodická setkání. Již dnes je však nesporné, že organizace semináře přispěla k prezentaci dobrého jména brněnského Vysokého učení technického v naší i zahraniční vědecké komunitě.

Doc. RNDr. Jaroslav POKLUDA, CSc.
Ústav fyzikálního inženýrství FS VUT

90 let Ústavu elektrických strojů a přístrojů

Ve druhé polovině minulého století vyvíjela česká kulturní a zejména technicky zaměřená veřejnost značné úsilí o zřízení české vysoké školy technické na Moravě. Značnou oporou jim byl fakt, že Morava a Slezsko, přesto, že měly pouze asi 6 % obyvatel Rakousko-Uherska, vyráběly více než 10 % celkové hodnoty výroby monarchie. Rozvíjely se všechny průmyslové obory včetně elektrotechniky. Téměř padesátileté úsilí došlo naplnění 19. září 1899, kdy císař podepsal dekret o zřízení České vysoké školy technické v Brně.

Jako první byly ustaveny obory stavební a strojírenský. Krátce po úspěšném zavedení obecných a některých odborných ústavů, žádá profesorský sbor c. k. ministerstvo o ustavení stolice konstruktivní elektrotechniky. Žádosti bylo vyhověno a 30. října 1905 byla zřízena řádná stolice konstruktivní elektrotechniky. V konkursu na místo vedoucího uspěl ing. Vladimír LIST, tehdy šéfkonstruktor Křižíkových závodů v Praze. Stolica byla v r. 1909 z popudu již prof. Lista změněna na Ústav konstrukční elektrotechniky. Ten zahrnoval obor stavby elektrických strojů a přístrojů, elektrických drah a elektrotechnického zařízení.

V r. 1910 se ze strojírenského odboru České vysoké školy oddělil odbor elektro, který měl čtyři ústavy. Prudce se rozvíjející elektrotechnický průmysl vyžaduje intenzivní výuku elektrotechnických předmětů. Na příklad v r. 1910 přednáší prof. List "Elektrické stroje" 5 - 4 hod. týdně, ale už v r. 1924 ve III. ročníku 6 - 16 hod.!, "Elektrická zařízení" 4 - 12 hod.!. Od roku 1932 byl ustálen rozsah výuky a např. "El. stroje a přístroje" se učily ve III. ročníku v rozsahu 10 - 14 hod. (konstrukční a návrhová cvičení), "El. měření" 2 - 12 hod. atd.

Elektrotechnické oddělení bylo zprvu umístěno v ulici Augustýnské č. 18 (dnešní Jaselská) a později ve Falkensteinerově č. 5 (dnešní Grohova). Po dostavbě budovy na Veveří se ústavy přestěhovaly společně do nových prostor, kde setrvaly až do r. 1939, kdy byly české vysoké školy po okupaci uzavřeny.

Když byla po osvobození v r. 1945 obnovena činnost Vysoké školy technické v Brně, byl mezi prvními kdo zahájil činnost také Ústav elektrických strojů a přístrojů. Ve šk. roce 1945 - 46 byl jeho vedoucím (na návrh prof. Lista ještě

v r. 1939) prof. ing. Josef HAK, významný odborník v oboru elektromagnetických výpočtů a zejména chlazení elektrických strojů.

Ústav (vedoucí + 1 asistent) sídlil na Veveří 95. V r. 1947 se přestěhoval do přízemních prostorů ústavu elektrotechniky bývalé německé vysoké školy v Brně na nynější Joštově 10, kde sídlil až do r. 1994, laboratoře tam jsou dodnes. Tam byla zřízena velká laboratoř elektrických strojů. V r. 1948 odchází prof. Hak do Vývojového závodu MEZ Brno a "Elektrické stroje" až do r. 1951 externě přednáší prof. ing. dr. Ladislav CIGÁNEK. Po založení Vojenské technické akademie byla činnost ústavu v letech 1951 až 1958 přerušena.

V r. 1956 byla v Brně zřízena Energetická fakulta a mezi šesti obory byly dva elektrotechnické, a to: "Stavba elektrických strojů a přístrojů" a "Projektování a provoz elektráren". Tyto obory také tvořily základ nové elektrotechnické fakulty, která byla zřízena v r. 1958.

V tu dobu vedl katedru el. strojů a přístrojů jako správce prof. Kuba (ved. katedry ekonomiky ... strojírenské fakulty VUT). V r. 1962 se stává vedoucím katedry doc. Sopuch, později jmenovaný mimořádným profesorem. V r. 1971 - 72 vede katedru významný odborník v oboru el. strojů prof. ing. Václav Mareš, od r. 1973 až do r. 1991 doc. ing. Chalupa. V r. 1993 je katedra opět přejmenována (na původní název z r. 1945) na Ústav elektrických strojů a přístrojů, jehož vedoucím je od r. 1991 doc. ing. Čestmír Ondrůšek, CSc. V době největšího rozkvětu (v 70. letech) měl ústav 30 pracovníků a 34 externistů! Nyní zajišťuje výuku 19 pracovníků ústavu. Za dobu své činnosti vychoval ústav stovky absolventů (jen od r. 1961, kdy opustili ústav první absolventi po založení nové fakulty, to bylo více než 1 050 konstruktérů, návrhářů, technologů, vedoucích pracovníků atd.).

Působnost Ústavu elektrických strojů a přístrojů FEI VUT v Brně zaujímá v soustavě vysokého elektrotechnického školství své specifické místo. Svědčí o tom neustálý velký zájem podniků, firem a organizací o absolventy specializace elektrické stroje a elektrické přístroje. Mnozí z nich ve velmi krátké době zaujali významná a vedoucí postavení v elektrotechnickém průmyslu.

Ing. Vladimír KUTNOHORSKÝ, CSc.



V září podepsali ředitel firmy Inter-Informatics Praha ing. Jiří Poláček, CSc. (na snímku vlevo) a děkan FEI VUT doc. Jiří Kazelle, CSc. smlouvu, kterou se firma zavázala zřídit v pronajatých prostorách fakulty svou brněnskou pobočku a současně dovybavit novou počítačovou učebnu, v které bude probíhat výuka tzv. "velkých CADů"

Foto a text: František Votápek

Z činnosti

Ústavu mikroelektroniky

Ústav mikroelektroniky FEI v uplynulém školním roce dosáhl hodnotných výsledků na poli pedagogickém i odborném a dělal dobré jméno nejenom fakultě, ale i celému VUT.

Počínaje rokem 1993 zahájil tradici úspěšných národních konferencí EDS (Electronic Devices and Systems Conferences). Především je však nutno vyzvednout úspěch renomované mezinárodní konference pořádané organizací AMSE (Association for the Advancement of Modelling & Simulation Techniques in Enterprises) s názvem SYS'95 (Systems Analysis, Control & Design, Methodologies & Examples), která se konala letos v červenci v nových prostorách fakulty Pod Palackého vrchem. Úvodní proslov na této konferenci přednesl rektor VUT prof. ing. Petr Vavřín, DrSc. O úspěchu této konference svědčí několik děkovných dopisů od účastníků ze všech koutů světa a především jmenování vedoucího Ústavu mikroelektroniky doc. ing. Radimíra Vrby, CSc. viceprezidentem organizace AMSE pro pořádání konferencí v následujících letech.

Kromě samotného organizátorství a účasti na vlastních konferencích se pracovníci katedry účastní v hojném počtu různých jiných renomovaných konferencí v celém světě, např. ECCTD'95 v Istanbulu, EUROMICRO v Itálii atd.

O absolventy Ústavu mikroelektroniky má velký zájem návrhové středisko Motorola Czech Design Centre známé firmy MOTOROLA, které bylo loni otevřeno v Rožnově p/R. S vedením rožnovské pobočky je ústav v úzkém kontaktu, o čemž vypovídá připravená "Smlouva o spolupráci". Firma MOTOROLA se zavázala poskytnout Ústavu mikroelektroniky, Ústavu telekomunikací a Ústavu elektrických pohonů a výkonové elektroniky finanční dotaci na nákup prostředků pro návrh a simulaci elektronických obvodů (včetně pracovní stanice Hewlett-Packard), pro laboratoř aplikací ve výkonové elektronice a pro laboratoř digitálního zpracování signálů (v celkové hodnotě přes 2 miliony korun). Dále firma MOTOROLA nabídla studentům doktorandského studia několik témat pro jejich disertační práce. Před výše jmenovanými ústavu a návrhovým centrem firmy Motorola teď stojí perspektivní a oboustranně prospěšné období společného výzkumu a vývoje.

Ústav mikroelektroniky se angažuje také v mezinárodních projektech. Loni skončil velký projekt TEMPUS JEP 1565 (Education and Collaboration in the Field of Microelectronics). V rámci tohoto programu bylo mnoho studentů i učitelů ústavu vysláno na univerzity a výzkumné instituty v Belgii, Anglii a ve Francii. Další výzkumné programy, na kterých je partnersky zainteresován Ústav mikroelektroniky, jsou COPERNICUS - DARTS (koordinátor IMEC - Leuven), COPERNICUS-UBISTA (koordinátor KIHVV Oostende) a COPERNICUS-NEXUS-AST (koordinátor Fraunhofer Institute München). Od letošního školního roku se rozvíjí program COPERNICUS-SISPAS (koordinátor IMEC - Leuven), kde je Ústav mikroelektroniky jedním s partnerů. Rozběhne se taky čerstvě schválený program TEMPUS-EQUATOR, který je zaměřen na řízení jakosti a elektromagnetickou kompatibilitu. Partnerské zahraniční univerzity pro tento program jsou Technická universita v Hullu, v Bournemouthu a v Leedsu (Velká Británie) a Technická universita v Grenoblu (Francie).

Ing. Peter BUKOVJAN

K historii VUT

Shodou okolností napsaly v září do redakce dvě vnučky bývalých rektorů naší školy. Paní ing. Zdenka Mokrá, CSc., která pracuje v ústavu chemie na Fakultě stavební a je vnučkou prof. PhDr. Vladimíra Nováka, jehož medailonek jsme uveřejnili v zářijovém čísle, a paní Juliana Hobstová, která reagovala na článek "Rektorský řetěz", uveřejněný v červencovém čísle a která je vnučkou prof. arch. K. H. Kepky. Její syn, tedy pravnuček prof. Kepky, doc. ing. Leonard Hobst, CSc., je vedoucím Ústředního střediska radiální defektoskopie na Fakultě stavební.

Společného mají prof. Novák a prof. Kepka nejen to, že oba zastávali funkci rektora (a jejich přímí potomci jsou zaměstnání na Fakultě stavební), ale spojuje i stavba Kounicových kolejí. Prof. Vladimír Novák z pověření Václava hraběte Kounice vypracoval plán na stavbu kolejí a prof. Kepka je autorem projektu kolejí, který vypracoval zdarma. Autorem sgrafit na stavbě je Ladislav Novák, bratr prof. Vladimíra Nováka a spolužák a kamarád prof. Kepky.

Rektorský řetěz

V časopise VUT News jsem si se zájmem přečetla stať paní PhDr. Renaty Krejčí "Rektorský řetěz", ve kterém uvádí - cituji: "návrh a provedení řetězu bylo na přání profesorského sboru vyhrazeno českému umělci a českému řemeslníkovi, jejichž jména však neznáme."

Dovoluji si sdělit, že návrh řetězu provedl můj dědeček prof. arch. Karel Hugo Kepka, v té době profesor pozemního stavitelství na České vysoké škole technické v Brně. Vyhotovení řetězu provedla kovolitecká firma Anýž, která se nacházela v Praze na Národní třídě v blízkosti Václavského náměstí a byla v činnosti do počátku padesátých let. Podle vyprávění mé maminky byl řetěz vyhotoven za první světové války, a proto byl pouze stříbrný, avšak bohatě zdobený emaillem.

Malá vzpomínka: dědeček, který byl poprvé zvolen rektorem v roce 1916, se musel v této funkci zúčastnit pohřbu císaře Františka Josefa ve Vídni. Na pohřbu přítomní rektori ostatních vysokých škol rakouské monarchie si s velkým zájmem prohlíželi a oceňovali nevšední návrh provedení řetězu a nešetřili chválou nad originálním pojetím této insignie, což pochopitelně dědečka velmi potěšilo.

Juliana HOBSTOVÁ

Poznámka: Prof. ing. arch. Karel Hugo Kepka, řádný profesor "stavitelství pozemního", zastával funkci rektora školy ve studijních letech 1915/16 a 1916/17. Děkanem odboru stavebního inženýrství byl ve stud. letech 1908/09 a 1911/12, ve funkci děkana odboru architektury byl ve studijním roce 1920/21.

Prof. Kepka zemřel v roce otevření Kounicových kolejí, v roce 1924, ve věku pouhých padesáti pěti let.

Gravitace - oscilace - houby

Velice mne potěšilo, když jsem v zářijovém čísle VUT News našla článek o svém dědečkovi, profesorovi PhDr. Vladimíru Novákovi. V článku je ovšem zmínka jen o zlomku toho, čím dědeček pro brněnskou techniku byl.

Znám ho spíše z vyprávění své maminky, jeho nejmladší dcery, protože jsem byla malá, když zemřel a mimoto jsme žili v Praze a on v posledních letech v Tišnově. Zemřel rok před skončením války a ve válce bylo cestování obtížné.

Ale vždycky jsem obdivovala jeho nadání a jeho všestrannost. Byl z velmi nadané rodiny,

jeho starší bratr, akademický malíř Ladislav Novák, byl známým pražským malířem a i Brno má na něj památku - malovaná okna pivnice u Stopků. I Kounicovy koleje jsou zdobeny jeho sgrafity.

I dědeček Novák měl velký podíl na vzniku Kounicových kolejí. Byl jednatelem výboru pro stavbu kolejí, a protože hrabě Václav Kounic chtěl mít koleje na světové úrovni, poslal dědečka v roce 1911 na studijní cestu po Německu a severských zemích.

Z těchto zkušeností pak dědeček, který byl v tom roce zvolen rektorem české brněnské techniky, vypracoval plán a stavbu Kounicových kolejí.

I po společenské stránce je dědečkova minulost velice zajímavá. Byl velmi dobrým přítelem ing. Věny Havla (otce nynějšího prezidenta Václava Havla) a i jeho otce, který vystavěl pražskou Lucernu. Byl stálým hostem vily "Havlov" na Vysočině, protože i on se svou rodinou trávil pravidelně v blízkém Doubravniku své prázdniny.

O dědečkovi by se dalo psát dál a dál, o jeho učebnicích fyziky, o jeho pracích ve fotografii, astronomii, heslech do slovníků, o jeho verších a překladech a spolkové činnosti, ale já jako jeho vnučka na něj mám památku schovanou jinou. Dědeček mi věnoval atlas hub. Každou houbu vlastnoručně nakreslil a opatřil věnováním. A proto dodnes chodíme já i celá naše rodina rádi na houby.

Ing. Zdenka MOKRÁ, CSc.
Ústav chemie FAST VUT



REKTOŘI ŠKOLY

Prof. PhDr. Karel VANDAS



Ve studijním roce 1911 - 1912 vystřídal profesora Vladimíra Nováka ve funkci rektora vynikající český botanik profesor Karel Vandas.

Karel Vandas se narodil dne 21. října 1861 v Tuhani u Smečna. Po maturitě na gymnáziu studoval v letech 1880 - 1883 na filozofické fakultě české univerzity v Praze. Poté působil do roku 1887 jako asistent botaniky při Královském zemském muzeu v Praze. V roce 1888 získal doktorát filosofie. Dne 1. prosince 1895 byl definitivně potvrzen profesorem I. českého reálného a vyššího gymnázia v Praze. V roce 1900 byl pověřen suplováním encyklopedie polního a lesního hospodářství na brněnské české technice. Dne 15. října 1902 byl tamtéž jmenován mimořádným profesorem a dne 9. října 1906 profesorem řádným.

Profesor Vandas se zabýval především výzkumem flóry Balkánu. Menší zoologickobotanická pojednání publikoval v různých odborných časopisech, např. časopise Vesmír. Stěžejním dílem profesora Vandase je revize Formánkova velkého herbáře, která vyšla v Brně v roce 1909 pod názvem Reliquiae Formanekianae.

Profesor Vandas byl ve studijním roce 1905 - 1906 děkanem odboru stavebního inženýrství, v roce 1909 - 1910 děkanem odboru kulturního inženýrství a v roce 1913-1914 děkanem odboru chemického inženýrství (podáním ze dne 10. února 1914 se tohoto úřadu vzdal). Funkci rektora školy zastával ve studijním roce 1911 - 1912.

Profesor Karel Vandas zemřel dne 15. září 1923 ve Skopji na tropickou malárii.

PhDr. Renata KREJČÍ

VUT na mezinárodním strojírenském veletrhu

Na 37. mezinárodním strojírenském veletrhu v Brně se Vysoké učení technické představilo stejně jako vloni v rámci Technologického parku na veletrhu. Novinkou bylo, že letošní 2. ročník Technologického parku na veletrhu byl soustředěn do samostatného pavilonu.

Předchozí 1. ročník, kterého se mimo VUT zúčastnily další dvě vysoké školy a dvanáct inovačních podniků, byl organizován pouze jako národní expozice v pavilonu A. V letošního ročníku se již představily firmy a výzkumná pracoviště z celé Evropy.

Otevřením Technologického inovačního pavilonu chtěly BVV, jak uvádí v katalogu zúčastněných firem obchodní ředitel ing. Jiří Škrála, vytvořit prostor pro vystavovatele, kteří chtějí na veletrhu představit nové technologie, výsledky své tvůrčí práce a inspirovat tak inovační charakter podnikání. Brněnské veletrhy a výstavy však nezůstaly pouze u vytváření nového sloganu veletrhu - veletrh "Nových horizontů techniky - nových horizontů Evropy", ale přišly i s konkrétní lákavou nabídkou - minimalizací ceny výstavního prostoru. Stánek včetně základního vybavení byl v Technologickém inovačním pavilonu k pronajmutí za pouhých 28 tisíc korun.

Jak této možnosti využilo Vysoké učení technické? Tedy především k pronajmutí dvou stánků, ve kterých výsledky své vědecké-výzkumné práce představila pracoviště z Fakulty stavební (ústav pozemního stavitelství a ústav vodohospodářského výzkumu), Fakulty strojní (ústav výrobních strojů a systémů a katedra tepelných a jaderných energetických zařízení), Fakulty elektrotechniky a informatiky (ústav radioelektroniky, ústav ústav informatiky a výpočetní techniky a ústav automatizace a měřicí techniky), Fakulty podnikatelské (ústav ekonomiky a managementu) a o své existenci zde informovala i Ústřední knihovna. Prezentace těchto pracovišť vypadala většinou tak, že u stánků byly k dispozici různé informační a propagační tiskoviny charakterizující náplň činnosti a výsledky vědecké práce. Některé ústavy se navíc představily formou posterů. Jedinou výjimkou ve formě prezentace byl Ústav radioelektroniky FEI VUT, který vystavoval konkrétní přístroj, a si se digitální atmosférický spoj (DAOS). Přístroj, který je určený k přenosu digitálního signálu pomocí optické nosné vlny v atmosférickém přenosném prostředí, mi předvedl přítomný ing. Aleš Prokeš, jenž dodal, že díky veletrhu dostává konkrétní podobu smlouva na výrobu přístroje s firmou Gity.

Výčetem vystavujících pracovišť však prezentace VUT v pavilonu nekončila. Několik metrů od

našich stánků pod označením INDUS International Ltd. se skvěly poster s výraznými nadpisy - Fakulta elektrotechniky VUT - Ústav elektrických strojů a přístrojů. Vysvětlením byla přítomnost doc. ing. Bohuslava Bušova, CSc., známého, neúnávného propagátora metody TRIZ, nejen již na VUT. Docent Bušov, který si pro svou firmu pronajal polovinu stánku, využil prostor i k tomu, aby zde alespoň formou informačních tabulí upozornil na výsledky vědecko-výzkumné činnosti svého mateřského ústavu.

Opačný příklad byl k vidění pod hlavičkou Vysokého učení technického. V druhém stánku nejagilnější působili zástupci dvou firem - CER-SOFT a CAMEA. Na mě překvapení se mi dostala vysvětlení různá - nejreálnější bylo, že majitelé jsou v zaměstnaneckém vztahu k VUT a neabsurdnější, že mezi přítomnými zástupci jsou absolventi VUT. Podiv nad přítomností soukromých firem pod VUT je o to větší, že ani jedna z nich nebyla uvedena v katalogu firem vystavujících v Technologickém inovačním pavilonu.

Zalistování v tomto katalogu je zajímavé i z jiných důvodů. VUT v něm zaujímá prostor na čtyřech a půl stranách pod devíti hesly - charakterizována jsou zde totiž všechna vystavující výše výjmenovaná pracoviště. Přesto se zde zájemce dozví globálně o VUT méně než na půl straně o ČVUT, které vystavovalo rovněž ve dvou stánkách a v katalogu bylo charakterizováno pod jediným heslem. Ani u jednoho z devíti hesel VUT nejsou doplněny poslední tři údaje. Chybí v celém katalogu právě jen u naší školy. A tak se nelze divit, že prezentace VUT na MSV' 95 působila poněkud rozpačitě. Vždyť jedním z nevyplněných údajů je: důvod k účasti.

(red)

ABB chce spolupracovat s VUT

V rámci 37. ročníku mezinárodního strojírenského veletrhu v Brně uspořádala firma Asea Brown Boveri s.r.o. pro pedagogické a vědecké pracovníky z VUT prezentaci svého výrobního programu. Účelem akce bylo naplňování k naplnění zájmů firmy, který vyslovil prezident ABB s.r.o. v ČR Erik Fougner, a sice "rozšířit co možná nejširěji spolupráci mezi vysokými školami a ABB."

Firma ABB, která zaměstnává po celém světě více než 210 tisíc lidí, má abnormální zájem o mladé schopné pracovníky, především absolventy VŠ. Problém, s kterým se ABB potýká, je, že povědomí o firmě je mezi mladými lidmi velmi nízké. Potvrdila to i anketa mezi přítomnými učiteli VUT, kteří označili informovanost svých studentů o ABB za velmi nízkou. Pro zlepšení tohoto stavu vyslovili na požádání pracovníků ABB odborníci VUT některá, recipročně výhodná doporučení. Zajímavé bylo, že téměř vše, co učitelé z VUT navrhovali, mohla přítomná zástupkyně firmy ze Švédska označit v zemi severu za splněné.

Spolupráci s VŠ tedy hodlá ABB rozvinout v několika směrech, - více se zapojit do řešení výzkumných a vývojových úkolů, zvýšit počet

domov-home

Domov. Slovo, které asi v každém vyvolává nějaký obraz, představu, náladu. Co dnes domov znamená pro mladou generaci, můžete v současné době vidět v Domě techniky. Rozhodnou-li se totiž téma domov zachytit studenti, a navíc studenti uměleckých škol, je zde výstava. Představu domova do svých prací nevtiskli pouze čeští studenti, ale i studenti z Velké Británie.

Výstava, která představuje práce studentů Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze a London College of Printing and Distributives Trades School of graphic Design, byla vernisáž zahájena v úterý 10. října. Pražská a londýnská škola navázaly kontakty po roce 1989. Plodem a prozatím vyvrcholením jejich spolupráce je projekt Domov-home, kterého se zúčastnili studenti třech pražských ateliérů a britští studenti prof. Jaroslava Bradáče, absolventa VŠUP, který již více než 25 let žije v Anglii. Jediným omezením při respektování tématu byl pro grafiky jednotný formát, použití výtvarné techniky a žánru záleželo pouze na autorovi. Je zajímavé a překvapivé, jak podotkl jeden z iniciátorů projektu prof. Zdeněk Ziegler z VŠUP, že bez popisků nepoznáte, vznikla-li práce u nás či v zahraničí.

Na výstavě je ke zhlédnutí i film deseti studentů ateliérů filmové a televizní grafiky pražské školy. Škoda, že v tomto žánru není možné srovnání, protože britský protějšek nevznikl.

Výstava je pořádána jako devátá v rámci cyklu doprovodných výstav mezinárodního bienále grafického designu. Za organizační výbor 17. ročníku bienále Brno'96, promluvil na vernisáži ing. arch. Jan Rajlich. "Design," řekl, "je umění pro 21. století. Umění všech oborů, které pomáhá každodennímu životu."

Výstava Domov-home potrvá v Domě techniky na výstavišti do 26. listopadu 1995.

(red)

externích učitelů z ABB, studentům umožnit exkurze, prázdninové brigády, stáže a praxe ve svých závodech (i v zahraničních společnostech), podílet se na zadávání témat diplomových prací, zavést podniková stipendia a jiné formy sponzorování vybraných studentů, např. nadací pro nadané studenty. V oblasti koncepce studia by ABB ráda prokázala význam názorů lidí z praxe při výběru a formování studijních oborů. ABB významně podporuje další profesní vzdělávání svých zaměstnanců (ročně na ně vynakládá 50 mil. Kč a 2 % pracovního času) a tak je VUT pro firmu i v této formě ceněným partnerem. Ve strategii firmy je rovněž počítáno s různými besedami se studenty, prezentacemi, výstavkami, publikacemi a dalšími.

Česká pobočka firmy Asea Brown Boveri Ltd. byla založena v roce 1991 v Praze a je v současné době reprezentována sedmi tisíci zaměstnanci v šesti společnostech. ABB První brněnská strojírna, s.r.o. vznikla v roce 1993 a postupně se k ABB připojily EJF Brno, ZPA Trutnov, Elektro-Praga Jablonec a Chemoprojekt Brno.

(red)

Za bezpečnost a spolehlivost se musí platit předem (a někdy hodně)

Tak nějak se měl vyjádřit, alespoň dle jednoho z významných francouzských literátů 19. století, sám kardinál Richelieu, na dotaz, proč si vydrží svou vlastní gardu, když jej coby poddaného krále chrání garda královská. Jde o parafrázi některých myšlenek, o nichž se diskutovalo na sympoziu o systémovém zajištění bezpečnosti a spolehlivosti provozu lehkových jaderných reaktorů, které proběhlo v Brně koncem května letošního roku. Sympozium navštívilo asi třicet odborníků ze zemí na západ i východ od nás, které se angažují v jaderné energetice, včetně zástupců Mezinárodní agentury pro atomovou energii ve Vídni. Stejně početná byla i delegace z České republiky, v jejímž čele byli předseda Českého jaderného fóra, ing. Jiří Beránek, a ředitel organizace Energovýzkum s.r.o. Brno, která sympozium pořádala, doc. ing. Oldřich Matal, ČSc.

Po osmi úvodních proslovech, z nichž zvláště zahraniční delegáty zaujal příspěvek náměstka primátorky města Brna, ing. Jiřího Klemenseviče, bylo na sympoziu předneseno 27 odborných referátů, z nichž dva byly prezentovány pedagogy strojní fakulty VUT. Vcelku příznivě byl auditorem přijat i referát, který jsme společně s vedoucím katedry tepelných a jaderných energetických zařízení, doc. ing. Ladislavem Ochroun, ČSc., a externím pedagogem katedry, již jmenovaným doc. Matalem, vypracovali s cílem informovat přítomné odborníky o náplni výuky, zaměřené na spolehlivost a bezpečnost jaderných elektráren, která již bezmála třicet pět let probíhá na naší katedře.

S výukou předmětné problematiky se zde začíná již ve čtvrtém ročníku v rámci předmětu "Jaderná energetika" a pokračuje v rámci předmětů jaderné specializace v pátém ročníku. Vychází se ze známého systému jaderné elektrárny, jakožto systému umělého, deterministického, dynamického, stabilního, otevřeného a regulovaného, ale především pak jako systému velkého měřítka, v němž spolehlivost jednotlivých jej tvořících zařízení a celků má rozhodující význam. Posluchači jsou seznámeni s otázkami odpovědnosti za bezpečnost a spolehlivost díla, která leží na bedrech generálního dodavatele a generálního projektanta. Oba se musí postarat, aby výrobci a strůjci jednotlivých zařízení a celků převzali svůj díl z odpovědnosti za celé dílo, i když úlohu provozovatele díla a dozorčích orgánů nelze přitom zanedbat.

Výuka systémového zajištění bezpečnosti a spolehlivosti jaderné elektrárny neprobíhá ve zvláštním k tomu určeném předmětu, ale více se jako červená nit přetahuje, která tvoří jádro výuky jaderné energetické specializace na naší fakultě, jakými jsou např. "Teorie a stavba jaderných reaktorů", "Projektování jaderných centrál", "Stavba sekundárních okruhů jaderných centrál" atd. Výuka se opírá především o informace ze systému MAAE o poruchách v jaderných elektrárnách. Studenti jsou tak informováni, že co se týče příčin poruch na primárních okruzích jaderných elektráren, byly dosud jejich hlavními iniciátory především netěsnosti, a to jak vlastního potrubního systému, tak i čerpadel, ale i parních generátorů, k nimž se druží špatná funkce systému kompenzátorů objemu, nedostatečná funkce systému odvodu zbytkového tepla z reaktoru, nespolehlivost pojistkových ventilů a hlavních oběhových čerpadel a v neposlední řadě i nespolehlivost regulačních a havarijních orgánů reaktoru, stejně nespolehlivost jeho pomocných systémů. Je třeba

ba zdůraznit, že i poruchy na zařízení sekundárních okruhů se spolu s poruchami elektrotechnických a měřících systémů nezanedbatelnou měrou podílejí na celkové spolehlivosti a pohotovosti jaderné elektrárny. Co do původu byly dosud příčinami poruch ve 36 % chyby projekčních složek, v 19% poruchy jednotlivých strojních a elektrotechnických součástí, ve 12 % chyby při montáži a obsluze, v 11 % chyby v metodice a řízení, v 10% chyb operátora a v 11 % šlo o chyby náhodné nebo z neznámých příčin.

Co do filosofie spolehlivosti a bezpečnosti primárního okruhu a potažmo celé jaderné elektrárny, vychází výuka z Aristotelovy formální logiky. Je probírán vliv subjektivního činitele na bezpečnost jaderné elektrárny a nezanedbatelná úloha člověka jakožto poslední z bariér, o něž se opírá jaderná bezpečnost. Jako celek se pak výuka zabývá výsostným a legislativně zakotveným postavením jaderné bezpečnosti na ni navazujících požadavků, vedoucích k udržení celistvosti primárního okruhu po celou dobu životnosti jaderné elektrárny. Jsou v ní také obsaženy základní principy spolehlivosti inženýrství a obecná specifikace jednotlivých nástrojů ke zjišťování stavu spolehlivosti a čerpání životnosti jednotlivých zařízení primárního okruhu. Zejména je probírán diagnostický systém zahrnující v sobě subsystémy měření vibrací, zjišťování volných částí a pulzací, zjišťování akustických emisí rozvoje vad, zejména netěsností, měření neutronových šumů, ale i veličin nutných k určení zbytkové životnosti. Výuka se zabývá též otázkami přístupnosti k jednotlivým zařízením, a to přímé a roboticky zprostředkované, k provádění periodických, ale i aperiodických prohlídek, oprav, resp. výměny zařízení, a to v podmínkách člověku nebezpečné radioaktivity a prostorové tísnosti kontrolované zóny.

Jedna známá anekdota operuje s otázkou, kdo že je to optimista. Odpověď na ni, že jde o špatně informovaného pesimistu, je, řekl bych, zdařilým přívlastkem těch, kteří ač prohlašují bezpečnost a spolehlivost jaderné energetických zařízení za evidentní, in cor z nich mají strach, byť se již mohou opírat jak o teorii a zavedenou poruchovostní databázi, tak i o jejich systémové zabezpečení. Mementem je jim poznání, že její veličenstvo náhoda využívající shovívavosti zákona vnáší do algoritmů přijatých, resp. navrhovaných řešení, takovou dávku neurčitosti, že již zmíněná teorie a následné systémové zabezpečení bezpečnosti a spolehlivosti, bezpečnost a spolehlivost jaderných elektráren samy nevyře-

ší, i když by bez obou těchto prostředků nemohla být bezpečnost a spolehlivost jaderných elektráren vůbec řešena, neřkuli vyřešena. Jak se ale dostat z takového začarovaného kruhu pochyb a spekulací a zajistit jadernou bezpečnost, definovanou § 2 odst. 2 zákona č. 28/1984 Sb. jako stav a schopnost jaderného zařízení a jeho obsluhy zabránit nekontrolovatelnému rozvoji štepné řetězové reakce a nedovolenému úniku radioaktivních látek a ionizujícího záření do životního prostředí. Zatím k tomu vedou dvě cesty, které ač na první pohled protichůdné, mají společný podtext, tj. trvale udržitelný rozvoj lidské společnosti.

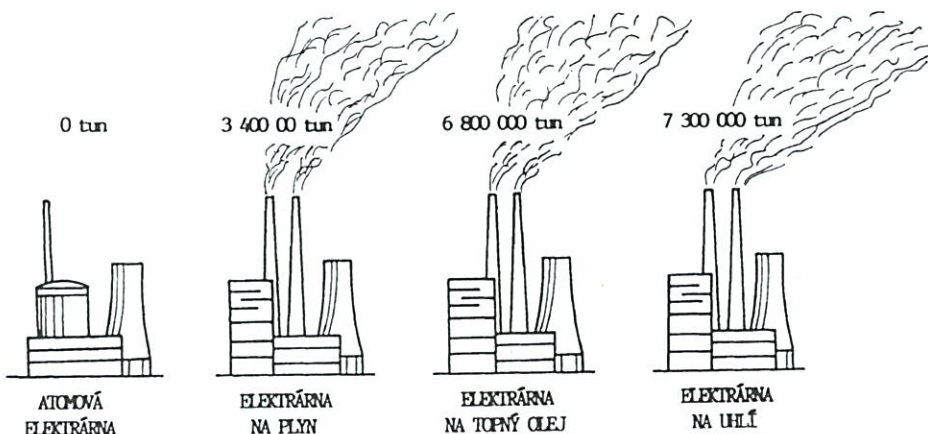
Prvá z nich, vybraná lidovým referendem v Rakousku, které jinak vlastní velmi silnou vodní energetiku, vedla k potlačení budování jaderné energetiky a k rozvoji "ekologicky čistých" spalovacích technologií fosilních paliv. Ty poslední uvozovky jsem použil proto, že ať chceme nebo nechceme, každá spalovací technologie produkuje více méně značná kvanta CO_2 a svým dílem tak přispívá k dnes již prognózovanému celosvětovému martyriu skleníkového efektu, jak to konečně napovídají hodnoty uvedené na obrázku.

Druhá cesta, kterou spolu s jinými zeměmi přijala i Česká republika, vede k rozvoji jaderné energetiky s cílem, nahradit ji - alespoň co se výroby elektrické energie týče - stávající energetiku, založenou na spalování fosilních paliv. To vše ale jen za podmínky, že u nás budované jaderné elektrárny budou nejen vybaveny reaktory s nejvyšší možnou bezpečností a spolehlivostí, ale i bezpečnostními systémy, které přispívají ke snížení pravděpodobnosti, že dojde k vážné havárii spojené s výronem radioaktivity do životního prostředí, na jeden reaktor a rok z dnešních 1:10 000 na 1:1 000 000. Technické prostředky jsou k tomu již k dispozici, i když jejich aplikace bude znamenat prodloužení doby výstavby jaderné elektrárny a zvýšení již tak značných investičních nákladů, jak jsme toho konečně již svědky v případě výstavby Jaderné elektrárny Temelín.

A tak, chceme-li stejně jako Francouzi budovat ekologicky čistou energetiku, tj. energetiku jadernou, nezbude nám nic jiného, než si stejně jako oni říci "faut pas penser, faut accepter" a nachystat si k tomu potřebné prostředky v duchu znění nadpisu tohoto článku.

Prof. ing. František DUBŠEK, DrSc.

katedra tepelných a jaderných energetických zařízení FS VUT



Roční produkce CO_2 tepelnou elektrárnou o elektrickém výkonu 1320 MW

Je nutné vše spálit?

V srpnu měla brněnská veřejnost možnost navštívit spalovnu na ulici Jedovnické. Byl totiž den otevřených dveří.

Cílem bylo seznámit zájemce s technologií zpracování komunálního odpadu a upozornit na problémy kolem toho vznikající. Spalovat odpad je vlastně ta nejjednodušší možnost, jak co nejlépe zrecyklovat stále více přibývajících komunálních odpadů.

Pro spotřebitele končí cesta odpadků v popelnici či kontejneru. Pro komunální služby zde cesta teprve začíná. Odpad je svážen z celého Jihomoravského kraje a částečně i z Prahy do obrovské jámy, kde je uchováván až do chvíle, než jej obrovský jeřáb přemístí do pece. Nejvíce asi překvapí, že se tento odpad vůbec netřídí a je spáleno vše, co kdo vyhodí. Výjimkou není, když kotlem projede kus motoru, pračka, pneumatiky či paže. Kovové magnetické materiály jsou až po "spálení" oddělovány a posílány do kovošrotu.

Celý jinak velice čistý provoz je řízen počítačem a některé oblasti putování odpadu hlídají kamery. Nejzajímavější a nejdražší částí spalovny jsou filtry na čištění spaliva. Nejprve elektrostaticky odstraněna pevná část kouře.

Pak je polosuchou technologií kouř propírán upravenou vodou a vápnem. V konečné fázi aktivní uhlí odstraní poslední plynné nečistoty v kouři. Je dosaženo asi 99 % účinnosti se splněním emisních hodnot norem, ovšem pouze u známých nečistot, které se hlídají (HCl, PCB, COx). Ostatní "lité" komínem ven.

Celkem dobrý vzhled spalovny snad kazí jen obrovská skládka dřeva, která jen dokazuje, jak moc se u nás plýtvá drahocennými surovinami. Tady zřejmě nepomůže jen iniciativa ze strany spalovny - třídit odpady -, ale i nutné finanční příspěvy od státu na tento projekt.

A nám v současné chvíli nezbývá, než více uvažovat nad tím, co vyhazujeme a v jakých obalech nakupujeme.

Martin DOSTÁL
student FEI VUT

HOLANDSKO-ČESKÝ SEMINÁŘ

V pátek 13. října se na FS VUT konal seminář na téma "Výzkumná sdružení v Holandsku, jejich spolupráce s českými vysokými školami a možnosti uplatnění v Brně". Seminář byl pořádán z iniciativy pedagogů University v Utrechtu s cílem získat v řadách pedagogů a zejména studentů brněnských VŠ zájemce o spolupráci v oblasti životního prostředí. V rámci semináře byl prezentován projekt "Separace drobného chemického odpadu z domácnosti v městě Brně", na kterém spolupracovali studenti Pavel Kubáň z MU Brno, Martin Mikula z VUT Brno a Michel van der Pal z University Utrecht.

Ústav procesního a ekologického inženýrství na FS VUT

Rozhodnutím děkana Fakulty strojní Vysokého učení technického v Brně, po předchozím projednání ve vědecké radě a akademickém senátu fakulty, je od 1. září 1995 zřízen na této fakultě Ústav procesního a ekologického inženýrství. Ústav vznikl spojením katedry procesního inženýrství a katedry jakosti procesů a prostředí. Ředitelem ústavu je doc. ing. Jaroslav Medek, CSc.

Ústav má ve vínku tyto hlavní oblasti působení:

- procesní inženýrství, zabývající se návrhy zařízení pro jednotkové operace v oblasti chemického a potravinářského průmyslu biotechnologií i uplatnění v dalších oborech, snižování energetické náročnosti procesů, jejich řízení atd.
- bezpečnostní inženýrství, zabývající se ve vazbě na stavbu a provoz zařízení i probíhající procesy jejich bezpečnosti.
- ekologické inženýrství, zabývající se ochranou a tvorbou životního prostředí.
- inženýrství jakosti, zabývající se jakostí systémů a procesů a řízením jakosti.

Na ústav jsou navázána další pracoviště, jako Dům ekologických měření a technologií Brno (sdružení s odbornými firmami) a Středisko kalibračních služeb. Náplní práce nového ústavu je vědecká a pedagogická činnost v oborech procesního inženýrství, řízení jakosti a technické aplikované ekologie. Odborníci, kteří jsou na tomto pracovišti shromážděni, mají také dostatek zkušeností ze spolupráce s podniky v řešení praktických problémů. Hlavní předností nového útvaru je možnost komplexnějšího řešení všech zadání - od plánování procesů (včetně konstrukce a výpočtů aparatur, optimalizace z hlediska energetické náročnosti), přes bezpečnostní analýzy (Safety engineering), systémy jakosti (TQM, ISO 9000), po aktivní řešení v oblasti technologických a ostatních vlivů na životní a pracovní prostředí.

Absolventi jsou připravováni nejen po stránce odborné kvalifikace ve zvoleném studijním oboru, ale v přiměřeném rozsahu získávají potřebné vědomosti v oblasti ekonomické, sociálně-psychologické a právní. Univerzálnější vzdělání jim dává širší možnosti uplatnění a snadnější adaptaci v praxi.

Ústav má v současné době 167 studentů ve 4. a 5. ročníku a 17 pedagogických pracovníků. Jeho odborní pracovníci jsou zapojeni do řady grantů a řešení problémů, a to nejen ve strojářských firmách.

Při ústavu jsou zřízeny dvě nadace: Ekologická nadace ENVIPTIMUM a NADACE NEJ-EQF - na podporu výchovy ke globální jakosti (což je jakost + ekologie + bezpečnost). Již druhý rok je pořádána soutěž diplomových prací z oblasti ochrany a tvorby životního prostředí (viz níže). V r. 1996 bude soutěž, právě díky Nadaci NEJ-EQF rozšířena, a sice soutěž o nejlepší diplomovou práci v oblasti JAKOSTI, s tématickými okruhy: řízení jakosti (QUALITY MANAGEMENT) a bezpečnost procesů a výrobků.

Záběr tématických okruhů soutěže tak pokryje celou působnost ústavu. Pravidla soutěže zů-

stanou stejná, s podmínkou účasti maximálně tří diplomové práce z jednoho pracoviště. Projednáno je v současné době zastřešení soutěže - včetně ministerského. Garanti soutěže už jsou známy, a sice Česká společnost pro jakost, Český institut pro akreditaci, RW TUV Praha (SRN), KEMA Brno (Nizozemí).

Ing. Zdeněk POSPÍCHAL

Soutěž diplomových prací

Pořadatelé II. ročníku soutěže diplomových prací z oblasti ochrany a tvorby životního prostředí jsou Nadace ENVIPTIMUM Brno, Ministerstvo životního prostředí ČR a Brněnské veletrhy a výstavy. Vyhodnocení soutěže proběhne i letos v rámci doprovodného programu mezinárodního specializovaného veletrhu ENVIBRNO '95 (7. až 11. listopadu 1995).

Hodnotitelské komise budou posuzovat diplomové práce ze školního roku 1994/95. Vypsáno bylo pět tématických okruhů:

- 1) Environmentální problémy (ovzduší, voda, půda, odpady, energetické zdroje, posuzování vlivů na životní prostředí)
- 2) Krajinná ekologie (flóra, fauna, doprava, surovinné zdroje)
- 3) Pracovní prostředí (hygiena práce a bezpečnostní inženýrství, hluk, vibrace, elektromagnetické a ionizační záření, ekotoxicita)
- 4) Výchova k ochraně životního prostředí a informační systémy (školní výchova na všech stupních, celoživotní vzdělávání, informační okruhy a databáze)
- 5) Čistší produkce (hodnocení životního cyklu výrobků, minimalizace technologických spotřeb a odpadů, ekologická rizika, značení ekologicky šetrných výrobků, technologií a služeb).

Do soutěže se letos přihlásilo 60 prací, z nichž do uzávěrky soutěže bylo odevzdáno 48 z 18 fakult. Hodnocení soutěžních prací proběhne ve dvou kolech. Z každého tématického okruhu postoupí dvě diplomové práce do závěrečného hodnocení, které bude poято jako studentská vědecká konference pro deset účastníků - přednášejících. Vedle vlastní náplně práce, její originality a tvůrčího přístupu (což bude vlastně vše hodnoceno již v prvním kole) se bude hodnotit také přednes práce, doložení audiovizuálními pomůckami, postery, podklady atd.

Studentská vědecká konference proběhne jako doprovodný program ENVIBRNO '95 dne 7. listopadu v Domě techniky, sál C, od 9,00 do 15,00 hodin. Slavnostní zakončení soutěže s předáním cen vítězům bude 8. listopadu v Domě techniky.

Ing. Zdeněk POSPÍCHAL
FS VUT

První běh kvalifikačního kursu ekologického minima úspěšně ukončen

Ve dnech 11. - 15. září 1995 proběhl na Fakultě chemické VUT kvalifikační kurs pro pracovníky, věnující se v různých institucích profesionálně problémům ochrany a tvorby životního prostředí. Kurs pořádal Ústav chemie a technologie ochrany životního prostředí a prvních 20 frekventantů - funkcionářů a pracovníků státní správy a samosprávy podniků chemického, papírenského, sklářského a lehkého průmyslu, dopravy, služeb a školství - získalo osvědčení o absolvování.

Třicet sedm hodin intenzivní výuky bylo věnováno přírodovědným, zdravotnickým a technickým problémům, jakož i ekonomickým, správním a právním aspektům ochrany a tvorby životního prostředí. Program zahrnoval: Základy ekologie, toxikologie a ekotoxikologie, problémy ochrany zdraví a zdravých životních podmínek, hodnocení vlivu činnosti na životní prostředí, problémy ochrany ovzduší, komplex otázek odpadového hospodářství, tematiku vodního hospodářství, územní plánování a stavební řád, ochranu zemědělského a lesního půdního fondu, ochranu nerostného bohatství, mezinárodní závazky ČR v ochraně životního prostředí, informace o legislativě Evropské unie, ekonomické nástroje ochrany životního prostředí v ČR a relevantní informace o vývoji životního prostředí ve světě a v ČR, o jeho současném stavu a škodlivých vlivech, jakož i o státní politice životního prostředí ČR a jejich prioritách.

Na výuce se podílelo třináct předních českých odborníků, dílem vědeckopedagogických pracovníků pořádajícího ústavu, dílem pracovníků spolupracujících fakult Masarykovy univerzity a Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity a pěti dalších brněnských a pražských institucí včetně Magistrátu města Brna, kteří se dokázali opřít o kvalifikovaný výklad stovky zákonných norem ČR, řadu dalších mezinárodních i národních politických a právních dokumentů a zejména o své bohaté praktické zkušenosti.

Součástí výuky byla exkurze do brněnské spalovny komunálních odpadů a do čistírny odpadních vod, prezentace pozvaných brněnských firem produkujících ekologické výrobky a služby včetně představení brněnského Ekocentra, poskytujícího služby, využitelné při environmentální výchově laické i odborné veřejnosti.

V závěrečné besedě účastníci kladně ocenili tematickou náplň kursu a jeho přínos pro jejich pracovní aktivity, jeho vysokou úroveň a současně praktické zaměření a přinesli podněty pro organizaci dalších návazných specializovaných kursů.

Kvalifikační kurs ekologického minima, poskytující celé spektrum aktuálních témat ochrany a tvorby životního prostředí, jenž přispěl k vytváření dobrého jména Vysokého učení technického v Brně v odborné veřejnosti, bude dvakrát ročně (v prázdninovém období) opakovaně pořádán s nezbytnou aktualizací témat a jejich právních aspektů. Účastníkům se kromě přednášek dostává do ruky kompletní aktualizovaný bibliografický soubor platných zákonných podkladů ČR a další cenné materiály prezentující státní politiku životního prostředí ČR a Evropské unie.

Ústav chemie a technologie ochrany životního prostředí kromě toho v krátké době vydá pro absolventy kursu i pro veřejnost úplný a aktualizovaný Sborník legislativních předpisů v oblasti

životního prostředí, který bude mj. sloužit jako studijní pomůcka na Fakultě chemické VUT i jinde.

Pro pracovníky chemické fakulty je pořádání kursů tohoto typu naplněním morálního závazku a profesionální povinnosti cílevědomého působení na odbornou a laickou veřejnost jako součásti profesního profilu vědeckopedagogického pracovníka moderní technické univerzity, pevně spjaté se společenským prostředím a jeho problémy.

Prof. ing. Jiří MATOUŠEK, DrSc.
odborný garant kursu

Úvod do problematiky životního prostředí

Studentům na vědomí se dává,

že v zimním semestru 1995/96 probíhá cyklus přednášek "Úvod do problematiky životního prostředí", kde mimo získané poznání nebudou ohodnoceni žádným kreditovým bodem, neboť jde o přednášky nepovinné, určené především studentům prvního ročníku FAST VUT. Vítání jsou však studenti i z jiných fakult VUT, stejně jako studenti z vyšších ročníků, kterým není lhostejné, v jakém životním prostředí žijeme.

Plán přednášek:

26. října: kyselý dešť, vodní problematika
2. listopadu: kaly, odpady, čistírny odpadních vod
9. listopadu: klasické zdroje energie a vliv na životní prostředí
16. listopadu: alternativní zdroje energie, vodní, větrná, geotermální, bioplyny
23. listopadu: solární zdroje energie
30. listopadu: atomové elektrárny
7. prosince: krajinná ekologie
14. prosince: ochrana kulturních a přírodních památek
21. prosince: ekologie vnitřního prostředí budov, akustické mikroklima, ionizační mikroklima a mikroklima interiéru pod vlivem elektrických a magnetických polí.

Přednášky jsou doplněny videofilmy a diapozitivy.

Exkurze (v sobotu dopoledne):

4. ledna: brněnská spalovna odpadů
11. ledna: solární EKO dům v Podolí u Brna
18. ledna: čistírna odpadních vod Brno-Modřice.

Přednášky se konají vždy ve čtvrtek v 19, 00 hodin na Fakultě strojní VUT, v přednáškové místnosti P 4 (výšková budova), Technická 2, doprava tramvají č. 12, 13.

Bližší informace - Ústav fyziky FAST VUT, tel. 7261651.

RNDr. Eleonora ČERMÁKOVÁ, CSc.
FAST VUT

Tři dny pro zdraví a krásu

Pro zdraví a krásu žen na VUT uspořádal ústav tělesné výchovy a sportu Fakulty stavební třídní soustředění s kondičním cvičením na Ramzové.

Před začátkem školního roku, v pátek 22. září, se sešly všechny účastnice u vlaku č. 937 - Praděd - a v 5.40 hod. začal náš společný víkend.

Ranní tma se cestou rozplynula do pošmourného dne a v Hanušovicích přišlo. Železniční stanice Ramzová, opuštěná od sezónních návštěvníků, nás přivítala dotazem - "Co nám to tu vezeš?" - korpulentní paní od železnic průvodčímu vlaku. Na nástupiště jsme se vyrobily ve všech věkových kategoriích, s batohy na zádech, krabicemi, všemi možnými zavazadly.

Cesta do areálu VUT na Ramzové byla přípravou pro výslapy příští.

Po ubytování a zajištění nákupu potravin se uskutečnila první hodina cvičení ve dvou skupinách. Jednu vedla paní dr. Tománková a druhou dr. Jitka Dýrová. Po patřičném protažení těla, jsme se vydaly na turistickou vycházku na Paprsek. Počasí se umoudřilo a tak nám bylo dopřáno užívat podzimní přírody krásných Jeseníků.

Po návratu, opět hodina relaxačního cvičení na vzpomínání se. Závěr dne tvořila přednáška paní dr. Dýrové s názvem "Jak předcházet bolestem krční páteře", závažná problematika všech se sedavým zaměstnáním.

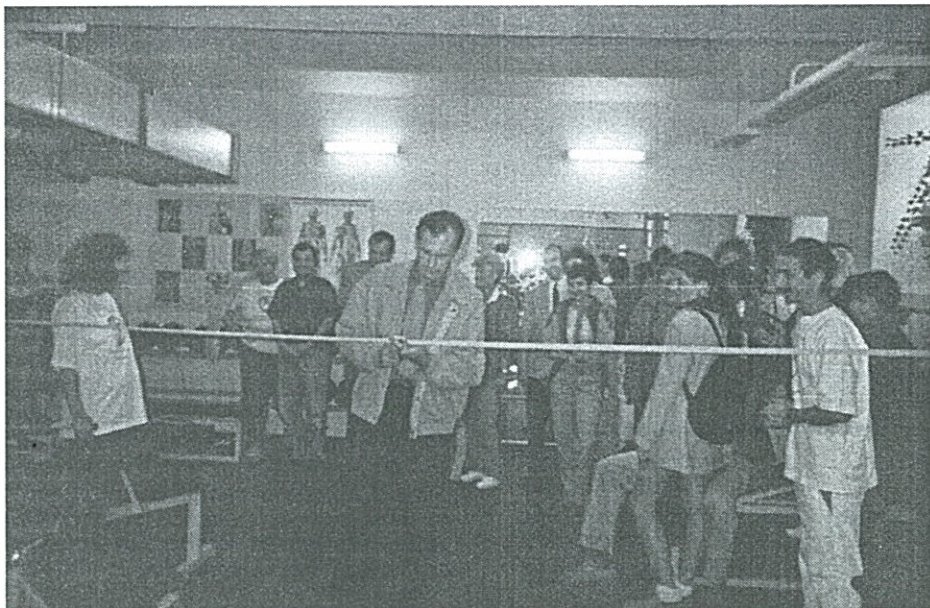
Sobotní ráno jsme začaly opět kondičním cvičením ve skupinách a po snídani jsme vyrazily na celodenní túru směr Čerňava, Šerák, kde po občerstvení, ty, co mohly, vyšlapy ještě na Keprník. Stálo to za to a i když jsme si myslely, že po návratu se dostaví následky z cesty, další hodina cvičení rozptýlila naše obavy.

Večer jsme se nad sebou zamyslely při přednášce paní dr. Tománkové na téma "Rozdíl mezi asijským a evropským přístupem ke cvičení". Závěrem tohoto zážitky bohatého dne bylo posezení, kde jsme se vzájemně představily. Sešly jsme se z fakult stavební, elektrotechniky a informatiky, chemické a rektorátu. Byla to chvíle, kdy nikdo nelitoval, že má společného zaměstnavatele.

V neděli jsme vstávaly do podzimního jitra bez deště a po hodině cvičení, osvěženy, jsme se vydaly směr Ostružná a Čerňava do lesa, kde pro vyukující hlavičky suchohřibů i praváků nebylo pomalu kam šlápnout. Dvě hodiny jsme si musely klest cestu odstraňováním těchto překážek a tak se stalo, že u vlaku směr Brno v 16.44 hod. jsme kromě dosavadních zavazadel byly obtěžkány ještě uzlíky a šátky, pytlíky a ranci s voňavými dary lesa. Do Brna jsme všechny přijely s předsevzetím, že se pravidelně budeme starat o svoje zdraví a navštěvovat cvičení, které pro nás organizuje vždy v úterý a čtvrtek v tělocvičně na Kraví hoře Ústav tělesné výchovy a sportu Fakulty stavební.

Poděkování za organizaci krásných tří dnů soustředění a celoroční kondiční cvičení pro zaměstnankyně VUT patří paní PhDr. Karle Tománkové, CSc. a paní PaedDr. Jitce Dýrové. Díky a těšíme se na příští soustředění.

Libuše VOJTAŠÍKOVÁ
Rektorát VUT



Děkan FEI VUT doc. Kazelle otevřel posilovnu fakulty

Nová posilovna na FEI VUT

Za účasti četných hostů byla v pátek 22. září otevřena na Fakultě elektrotechniky a informatiky posilovna. Její provoz přestřižním pásky zahájil děkan fakulty doc. Jiří Kazelle.

Pomyslný "základní kámen" k posilovně byl položen v únoru letošního roku, kdy se iniciativa vedoucího Ústavu tělesné výchovy PaedDr. Jindřicha Bauera setkala s podporou vedení fakulty. Za necelých osm měsíců byly zrekonstruovány nehostinné a dosud nevyužívané prostory v suterénu hlavní budovy na Údolní v malé, ale příjemné fit centrum, které tvoří dvě místnosti a sprchy. Na vybavení byla použita částka devadesát pět tisíc korun. V posilovně je umístěno patnáct stanovišť s posilovacími stroji umožňujícími procvičení svalových partií celého těla.

V přilehlé místnosti je situováno autotrakční lehátko, o kterém tělocvikařka PaedDr. Ivana Vašourková říká, že na něm stačí spočinout jednou, aby se člověk na ně pravidelně vracel. Zvláště vhodné je pro lidi s nízkým krevním tlakem, protože napomáhá dobrému prokrvení hlavy a díky tomu působí pozitivně i na pokožku a vlasové kořínky.

Nově otevřená posilovna není první posilovnou na VUT, ale přesto přichází s jednou prioritou, a sice s volným vstupem pro všechny studenty a zaměstnance z VUT ve vyčleněných hodinách: každé úterý od 16 do 18 hodin. V uvedenou dobu bude v posilovně přítomen nejen odborný dozor, ale i lékař. Úterky se tak na FEI VUT stávají dny pro zdraví, neboť od 15 do 16 hodin probíhá "Preventivní a zdravotní cvičení" (přístupné pro studenty a zaměstnance z celého VUT), po kterém je možné absolvovat masáž a bioterapii (viz VUT News č. 8-9/95).

Při slavnostním otevření posilovny netajil PaedDr. Bauer radost i úlevu z toho, že se vše stihlo včas dokončit, neboť ještě den před

zahájením prováděl s pracovníky ústavu dlouho do večera poslední úpravy. Starosti, jak zjistil vzápětí, mu však neskončily. Objevil se nečekaný problém, a sice úklid posilovny. Po podpoře projektu vedením fakulty, jmenovitě děkanem doc. Kazellem, a mimořádným pracovním úsilí kolegů z ústavu, narazil dr. Bauer u správy budov: uklízečka není. A tak v současné době hledá dr. Bauer řešení, aby tento problém nepocítili doslova na vlastní kůži i návštěvníci posilovny.

O pohoštění se při slavnostním otevření postaraly dvě firmy, které se specializují na výroby zdravé a sportovní výživy. M ožnost seznámit se s výrobky firmy GTM, spol.s r.o. a distribuční firmy Salvus a.s. (zastupuje firmy Contipro a Biomedica) bude v posilovně i nadále, a sice formou letáků na nástěnce.

(red)

Pohádkový svět Jana Kudláčka

Do 29. října je v Okresním muzeu Brno-venkov ve Šlapanicích otevřena výstava Jan Kudláček dětem. Těžiště tvorby Jana Kudláčka spočívá především v ilustracích dětských knih. Kudláčkem ilustrované knihy byly několikrát vyhodnoceny jako "N ejkrásnější kniha roku". V roce 1967 získal autor za knihu Holčička a děšť (M. Lukešová, J. Kudláček) Cenu Grand prix des treize v Paříži a Cenu Premio europeo v Padově. V pohádkovém světě dobráckých vodníků, křehkých vil, zlatých rybek, moudrých sov, tajemných hvězd a bílých závějů je příjemné zastavení i pro dospělé návštěvníky výstavy.

(red)

Týden sportu na VUT

K výročí 17. listopadu připravují katedry a ústavy tělesné výchovy na VUT řadu sportovních akcí a soutěží.

Týden sportu proběhne ve dnech 20. až 23. listopadu ve sportovních zařízeních VUT a studenti se mohou zúčastnit soutěží, závodů v mnoha sportovních odvětvích bez ohledu na úroveň své výkonnosti.

- 20. 11. - turnaj v sálové kopané - tělocvična Purkyňova
- 21. 11. - turnaj v basketbale - tělocvična Purkyňova
 - Miss aerobic - soutěž o nejlepší cvičitelku a cvičitele
 - judo - tělocvična Božetěchova
- 22. 11. - turnaj volejbal mix - tělocvična Purkyňova
 - závod družstev v lyžování na umělém svahu
 - turnaj ve stolním tenisu - tělocvična Údolní
- 23. 11. - turnaj ve florbalu - tělocvična Purkyňova
 - aerobic

Bližší informace mohou zájemci získat na katedrách a ústavech tělesné výchovy fakult.

PaedDr. Jaroslav BOGDÁLEK
FS VUT

Sdělení redakce

Vážení čtenáři,

jak jste se již možná dozvěděli, rozhodlo rozšířené kolegium rektora na svém výjezdním zasedání změnit název našeho periodika. Návrhy názvu bez anglicismů zaslejte na adresu redakce (viz tiráž) do 30. listopadu 1995.

Jelikož soutěž o vhodný název našich novin již před dvěma roky proběhla (redakční rada se tehdy přiklonila k názoru zachovat název VUT News), připomínám některé zaslané návrhy:

VUTKA, Věutáček, Listy VUT, Plus-mínus VUT, Zpravodaj VUT, Měsíčník VUT, Vita VUT, Logos, Prostor VUT, VeVěUTé, Fórum VUT.

Po zvolení vhodného názvu vedením VUT bude zcela změněno i záhlaví novin. Přes léto již na požádání vypracoval ing. arch. Jan Rajlich z FS VUT několik grafických návrhů záhlaví. Jelikož však pracoval se starým názvem, nebyly jeho návrhy vedením VUT akceptovány a budou muset být upraveny. Zájem nyní projeví a pomoc při grafické úpravě novin nabídl i designér z Fakulty výtvarných umění. Přejme si tedy, aby výsledkem byla taková typografická úprava našeho periodika, která by nás oprávněovala i k přihlášce na výstavu mezinárodního bienále grafického designu (uzávěrka přihlášek na 17. Bienále Brno'96 je 15. ledna 1996).

Marcela KLÍČOVÁ